

ΣΑΡΑΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΠΡΩΤΟΣ παπᾶς, πεῦ γυνώμισας μικρὸ παιδί, στὸ χωριό μας ὡς ἐφημέριο εἶταν ἔνας σεβάσμιος ὅγδοης ἀρχῆς πλησιογωρίτης παπᾶς, φηλός, γοντροκόκαλος, κι' ἵστοχομος, σὰν λεύκα. Ἐίχε ἀδοὺς χαραγγηστικά, ὠμορράχθωπος τέλειος, ἀλλ' ἔκεινο, ποῦ τὸν ὡμόρρφαινε πλειότερον, ἔκεινο ποῦ τὸν ἔκχει πλειότερο σεβάσμιο εἴταν ἡ ἀσπρογιονάτη, ἡ πλατειὰ καὶ μακρειὰ γενειάδα του, μακρειὰ κι' ἀσπρη, σὰν τοῦ Ἀγίου Ονουφρίου, ποῦ κατέβινε παρακάτω ἀπὸ τὴν ἔώση του, καὶ φαίνονται σὰν καταρράγχτες γὰρ γραίνη ἀπὸ τὸ στόμα του καὶ νὰ πέφτῃ ἀπανωθιότου, σὰν λυσμένο χόστι.

Ἐρχονταν κάθε Σεΐσταθροῦ καὶ κάθε παραμονὴ ἄλλης γιορτῆς γιὰ νὰ λειτουργήσῃ τὸ ἐπόμενο πρωΐ, καὶ τόσο τὸν ἔχει συγνήθειε, ὥστε τὸν θεωροῦσα περιοδικὸ μέλος τοῦ Σπιτιοῦ μου. Δὲν εἴταν μόνον ὁ κίλος του τρόπος, τὸ ἥμερο ἥθος του, ἡ σεβάσμια μορφὴ του, ἡ πλαιτωμένη μὲ ἀσπρῷ κόμη κι' ἀσπρὰ γένεια, ὁ σεβασμός, ποῦ τοῦ ἔδειγγε ἡ μάνικ μου κι' ὅλο τὸ χωριό, ἀσπάζοντάς του τὸ χέρι κάθε φορὰ ποὺ ἔρχονταν νὰ λειτουργήσῃ, ἡ νὰ κάη ἀγιασμούς, ποῦ μ' ἔκανε νὰ τὸν σέθωμαι πολὺ καὶ νὰ τοῦ αἰστάνωμαι τὸν σεβασμὸ ὡς τὸ βέθυν τῆς καρδιᾶς μου, ἀλλὰ καὶ γιατὶ ἔτυχε στὸ σπίτι μου τὴν ἡμέρα τοῦ Προφήτη Ἡλία, ὅταν γεννήθηκα κι' εὔκολόγησε τὴν μάνικ μου κι' ἐτέλεσε τὸ μυστήριο τοῦ βαρτίσματός μου. Καὶ μόνον αὐτό; Αὐτὸς εἴγε βαρτίζει καὶ τὸν πατέρα μου κι' αὐτὸς τὸν εἴγε στεφανώσει μὲ τὴν μάνικα

μου, γιατὶ εἴχε σαράντα γρόνια ἐφημέριος στὸ χωριό μου!

Ἄλλὰ δὲν εἴμουν ἐγὼ μόνος, ποῦ τὸν ἀγαποῦσα. Τὸν ἀγαποῦσε κι' ὅλο τὸ χωριό: ἄντρες, γυναικεῖς καὶ παιδιά. "Ολοι ἔτρεχαν καὶ τὸν συμβουλεύονταν κι' ὁ λόγος του δυὸ δὲν γένονταν. Τὸ εἴπε ὁ παπᾶς Θωμᾶς; Τελειωμένο! Συμβίβαζε ἐκείνους, ποῦ εἴχαν διαχορέες καὶ φιλονεικούσαν, κι' εἴταν τόσο δίκιος, ποῦ ὅλος ὁ κόσμος ἐπίστευε ὅτι θ' ἔγιαζε ὅστερα ἀπὸ τὸν θάνατό του.

"Οταν ἔρχονταν στὸ σπίτι μου μ' ἔπαιργε στὰ γόνατά του, μὲ χάριδευε καὶ μὲ χόρευε τὸν καιρὸ ποῦ εἴμουν μικρότερος, καὶ μου διηγώνταν πῶς ἔχλαιγα, ὅταν μὲ βουτοῦσε στὴν κολυμπήθρα, βαρτίζοντάς με.

— Μου τρύπησες τότε τ' αὐτιὰ μὲ τὰ κλάματά σου! Είπα νὰ μὴ σὲ βαρτίσω, καὶ νὰ σὲ πετάξω πέρα νὰ σὲ φᾶν τὰ σκυλλιά, ἀλλ' ἥρθε ἔνας Ἀγγελος καὶ μου εἴπε ὅτι θὰ γένης καλὸς Χριστιανὸς κι' ἔτσι δὲν σὲ πέταξα.

"Οταν λειτουργοῦσε ὅλος ὁ παιδικὸς κόσμος τοῦ χωριοῦ διακονοῦσε στὸ ιερό. Τὸ ἔνα τὸ παιδί ἀναβεῖ τὰ κάρδουν τοῦ θυμιατοῦ, κι' ἔβαλε τὸ θυμιατα, τὸ ἄλλο κρατοῦσε τὴν λαμπάδα στὴν «Εὐλογημένη ή βασιλεία...», τὸ ἄλλο κρατοῦσε τὴν λαμπάδα στὸ Βαγγέλιο, τὸ ἄλλο κρατοῦσε τὴν λαμπάδα καὶ τὸ θυμιατήριο στ' «Ἀγια», — κι' αὐτὸς εἴμουν, κατὰ προτίμηση, πάνια ἐγώ —, τὸ ἄλλο ζέσταινε τὸ νερὸ στὸ «ζέδο» γιὰ τὴν προπαρασκευὴ τῆς «Κοινωνιᾶς», τὸ ἄλλο κλειδοῦσε τὴν «ἀνεμόθυρα» ὅπαν ἔλεγε ὁ παπᾶς: «τὰς θύρας, τὰς θύρας», καὶ τὴν ἄγοιγε, ὅταν χτυποῦσε ὁ παπᾶς: «τσιάκ—τσιάκ» κι' ἔκρωνοιςε τὸ «Ἐξαιρέτως», τὸ ἄλλο κρατοῦσε τὴν λαμπάδα στὸ «Κοινωνικὸ» ὡς ποῦ

ἔλεγες ὁ παπᾶς τὸ «Μετὰ φόβου Θεοῦ ..» καὶ τὸ ἄλλο χρατοῦσε τὸν δίσκο μὲ τὸ ἀντίδερο, κι' αὐτὸ εἴμουν πάλι πάντα ἐγώ, γιὰ λόγους λάικατερης ἐμπιστοσύνης, κι' ὅταν τελείωνε ἡ λειτουργία, μᾶς ἐμοίραζε ὅλο τὸ ἀντίδωρο, ποῦ περίσσευε, καὶ πάντα περίσσευε τὸ πλειότερο, τοῦ φιλούσαμε τὸ χέρι καὶ μᾶς ἔδεινε πολλὲς—πολλὲς εὐκές, καὶ μᾶς βλογούσε γιὰ νὰ γένουμε καλοὶ ἀνθρώποι.

'Ο Παπᾶ—Θωμᾶς δὲν εἶται μόνον παπᾶς, ὀτλαδή ἐφημέριος τοῦ χωριοῦ, ποῦ ἐλειτουργοῦσε, στεφάνιονε τ' ἀντρόγυνα, βάφτιζε τὰ νεογνά, ἔθαψε τοὺς πεθαμένους, ἔκανε εὔκελαια, εὔκολογοῦσε τὰς λεχῶνες, ἔκανε ἀγιασμούς στὰ σπίτια, στ' ἀμπέλια καὶ στὰ σπαραγμένα χωράφια, ἄλλ' εἶται καὶ γιατρὸς μὲ τὸ νὰ διαβάζῃ «παρακλῆσες» στοὺς ἀρρώστους καὶ τὴν «βασκανία» στὰ παιδιά, ποῦ ἐπαιρναν ἀπὸ μάτι, δηλαδή, ποῦ βασκαίνονται καὶ τάπιανε ἡ βασκοθεραπειά, καὶ νὰ σταυρόνη τ' ἀνεμικό, τ' ἀνεμοπύρωμα, τὸ πρίξιμο καὶ κάθε εἶδος σπυρί.

Τὸ διάθασμα τοῦ παπᾶ—Θωμᾶς εἶται θαυματουργό, κι' ἔπιανε μονομιᾶς. Τ' ἀμπέλια καὶ τὰ χωράφια, ποῦ ἄγιαζε, δὲν τὰ κολλοῦσε οὔτε σκουλήκι, οὔτε μελούδα καὶ κάρπιζαν μιὰς χρά. "Αμ' ἀρρωστούσε κανένας, ἀμέσως στὸν παπᾶ—Θωμᾶ! "Αμα βασκαίνονται κάνενα παιδί, κάνενα βώδι, κάνενα ἄλογο, η κάνενα μουλάρι, ἀμέσως στὸν παπᾶ—Θωμᾶ! "Αλλὰ καὶ στοὺς σκελισμένους, δηλαδή ἑκείνους ποῦ πίθαιναν ἀπὸ δαιμονικές ἀρρώστειες ἔστρεγε τὸ διάθασμά του. Λέες κι' ὁ Μεγαλοδύναμος—προσκυνοῦμε τὸ ὄνομά του! —τὸν ἄκουε κι' ἔβανε εὗτὺς τὸ χέρι του. Μοσκοβολοῦσε ὁ εὐλογημένος ἀπὸ μακριὰ μοσκοβύμιαμα κι' ἔτρεχε τὸ μέλι: βρύση ἀπὸ τὸ στόμα του.

Μιὰς Κυριακὴ γένονται συλλείτουργο στὸ χωριό, γιατὶ εἶται κάποιο μηνημόσυνο, κι' ηρθε κι' ἄλλος παπᾶς νὰ λειτουργήσῃ μαζὶ μὲ τὸν δικόν μιχ τὸν παπᾶ—Θωμᾶ, ἀλλὰ δὲν μᾶς ἔκανε κάμπια ἐντύπωση ἡ λειτουργία τοῦ ξένου τοῦ παππᾶ. Τὸν ηὔρουμε μικροκαμώμενον, γιατὶ δὲν εἶται ψηλός σᾶν τὸν δικόν μας, τὸν ηὔρουμε λιγάντερο σιβάσμιο, γιατὶ δὲν εἶται ἀσπρομάλλης, οὔτε εἶχε μακριὰ γένεια καὶ μουστάκια, τὸν ηὔρουμε κακόφωνο, γιατὶ δὲν εἶχε βρούτερή φωνή κι' ἐμεῖς, τὰ παιδιά, νυμίζοντας ὅτι κάθε παπᾶς λέγονται παπᾶ—Θωμᾶς, ἐλέγχει συναμεταξύ μας :

— "Ο δικός μας ὁ παπᾶ Θωμᾶς εἶναι καλύτερος ἀπὸ τὸν ξένον τὸν παπᾶ—Θωμᾶ!

"Ετσι ἔξακολούθουσε ὁ καιρός. "Ενα Σαββατόριανό ηρθε ὁ παπᾶ—Θωμᾶς, κατὰ τὰ συνηθισμένα γιὰ νὰ λειτουργήσῃ τὴν Κυριακὴν πρωΐ, καὶ δὲν εἶται πρόσχαρος, σᾶν ἄλλοτε. Μιὰ μελαγχολία εἶται περιγγυμένη στὸ καθάριο πρόσωπό του, σᾶν γὰ εἶχε ἔναν βαθὺ πόνο στὸν καρδιά του, η σᾶν γά εἶχε μιὰ μεγάλη λύπη... Τρέξαμε τὰ παιδάκια χαρούμενα νὰ τοῦ φιλήσωμε, σᾶν τες ἄλλες φορές τὸ χέρι του τὸ μοσκοβόλημένο, καὶ νὰ πάρωμε τὴν εὐκή του, ἀλλ' οὔτε μᾶς χάισεψε καὶ οὔτε κάνενα περιποιητικὸ λόγο μᾶς εἶπε.

— Τ' ἔχ'ει δέσποτα, κι' εἰσαι ἔτσι χολισμένος κι' ἀγκουσεμένος;

Τὸν ὥρτησε ἡ μάννα μου, κι' αὐτὸς τῆς ἀπάντησε μὲ κάποια ἐσωτερικὴ θλίψη :

— Μή μὲ ρωτᾶς τώρα, τοιςυπρά μου! Αὔριο θὰ σᾶς πῶ τὸν πόνο μου.

("Επεται τὸ τέλος")

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

P O Z A*

Είχα πάρει πλέον ἀπόφασιν τὴν διαγωγὴν τοῦ συζύγου μου, διστις μ' ὅλας τὰς διαμαρτυρίας μου καὶ ὅλα τὰ δάκρυα ἢ τὸν θυμόν μου ἔμενεν ἀδιόρθωτος· αἱ μετάνοιαι του διήρκευν δλίγον, τόσον μόνον, δισον ἔχρειάζετο διὰ νὰ μὲ ἔξιλεώνη. Μεταβολὴ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνη καρμία. Οι γονεῖς μου εἶχον ἀποθάνει καὶ οἱ δύο ἐν Ναυπλίῳ. Ο ἀδελφός μου—ό πατήρ σου—εἶχε πολλὰ νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν πολυμελῆ οἰκογένειάν του, ὥστε γὰ μὴ τῷ περισσεύη καιρὸς καὶ νοῦς διὰ τὴν ἰδικήν μου ζωήν.

Είχα πάρει ἀπόφασιν τὴν διαγωγὴν τοῦ συζύγου μου καὶ—τὸ πιστεύεις;—οὐδεμίαν πλέον ἐντύπωσιν μοῦ ἔκαμπον αἱ ἀπιστίαι του. Όφελώ νὰ σοῦ εἴπω διτὶ κατὰ τὰ ἄλλα ἡτο πλήρης λεπτότητος καὶ καλοσύνης δι' ἐμέ. Μὲ ἀφινεν ἐλευθέρων νὰ κανονίζω

τὸν βίον μου ὅπως μοῦ ἔπειπε καὶ ἡτο πάντοτε πρόθυμος νὰ ἔκτελῇ πᾶσαν ἐπιθυμίαν μου.

Ἡγάπων τὴν ἀνάγνωσιν καὶ κατέφαγα τόμους καὶ τόμους τὸν καλλιτέρων συγγραφέων. Αἱ γνώσεις μου ηρθούμησαν, τὸ πνεῦμα μου εἶδεν ἄλλους ὄριζοντας, τὸ γοῦστο μου ἐλεπτόνθη.

Δὲν ἡρεσκόηην πλέον νὰ είμαι ἡ ἀχώριστος σύντροφος τοῦ Κεφ Ροδίνη ὅπως κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ συζυγικοῦ βίου μου καὶ ἔξηρχόμην συνηθέστερον μόνη. Ο συζυγός μου δὲν ἡτο ζηλιτυπος· δὲν μὲ ἡρώτα ποτέ ποὺ ἐπήγαινα καὶ ἡμην ἐλευθέρων νὰ δέχωμαι τοὺς γνωστούς μου καὶ τὰς φίλας μου.

"Οπως μὲ βλέπεις σήμερον, δὲν δύνασαι νὰ κρίνης τὸ τέλιτην τότε. "Ηιμην εἴμιορφη, ὅπως ἵσως δὲν φαίνεται πλέον, καὶ εὐφυής ὅπως τὸ βλέπεις ἀκόμη· πρὸ πάντων ὅμως ἡμην θελ καὶ την καὶ την λέξιν αὐτὴν ἡμιποδούμεν νὰ ἀποδύσωμεν ἀκριβῆς τὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως charmante καὶ femme charmante

* Τέλος.